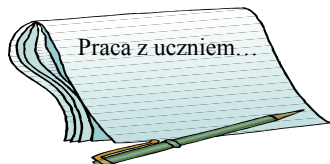

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

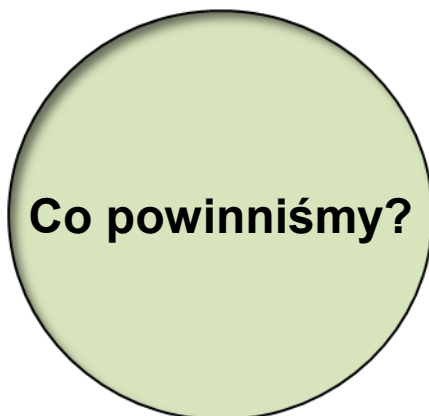

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

PLANOWANIE I PROJEKTOWANIE PRACY Z UCZNIEM MAJĄCYM TRUDNOŚCI W NAUCE

Chełm 2011

Co powinniśmy?

Rozumieć

- jakie są przesłanki do realizacji programu pracy z uczniem mającym trudności w nauce oraz z czego one wynikają?
- jakie funkcje w całym systemie oświaty oraz na każdym jego szczeblu winien spełniać i jakie spełnia program?
 - jaka jest rola i zadania nauczyciela/dyrektora w zakresie pracy z uczniem mającym trudności w nauce?

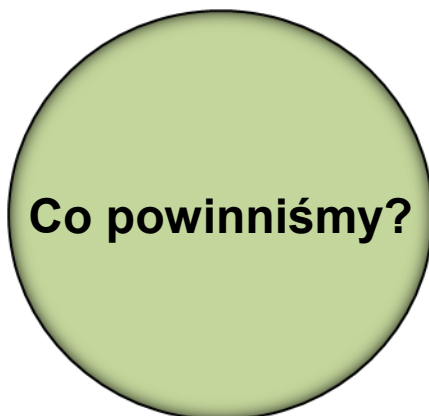
Planowanie i projektowanie pracy z uczniem mającym trudności w nauce

Co powinniśmy?

Wiedzieć

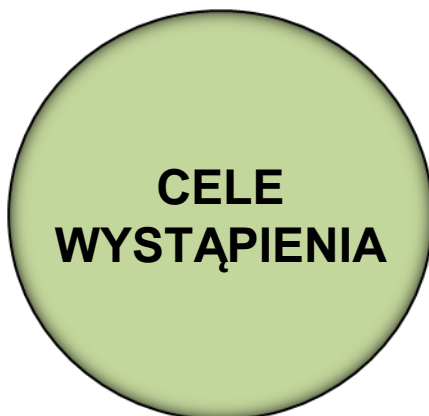
- jakie cele w pracy szkoły/placówki chcemy osiągnąć?
- jakie są podstawy prawne naszej działalności?
- jak zaprojektować i realizować program pracy z uczniem mającym trudności w nauce (*kiedy? Jakimi metodami? za pomocą jakich narzędzi? w jakiej formie?*) – realizować ten program?

Co powinniśmy?

Umieć

- przygotować program pracy z uczniem mającym trudności w nauce,
- wykrywać i korygować błędy wynikające z naszej pracy.

**CELE
WYSTĄPIENIA**

Uczestnik:

- **usystematyzuje wiedzę na temat pracy z uczniem mającym trudności w nauce,**
- **określi mocne i słabe strony realizacji obszaru pracy z uczniem mającym trudności w nauce w kontekście pracy wszystkich podmiotów szkoły.**

Zaspokajanie potrzeb edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych uczniów w warunkach szkolnych w świele przepisów obowiązującego prawa :

- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka;
- Konwencja o Prawach Dziecka;
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty i ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela.
- Akty wykonawcze do ustawy o systemie oświaty.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

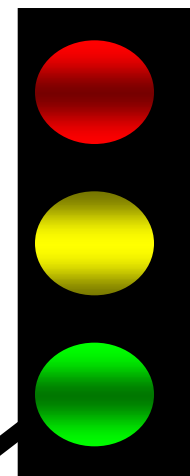
UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Planowanie i projektowanie pracy z uczniem mającym trudności w nauce

PROGRAM ROZWOJU SZKOŁY/PLACÓWKI

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Planowanie i projektowanie pracy z uczniem mającym trudności w nauce

Priorytetowe zadanie szkoły

Wskazywanie dróg zaspokajania potrzeb edukacyjnych wszystkich uczniów w szkole, w tym stwarzanie jak najkorzystniejszych warunków rozwojowych wszystkim uczniom.

Nadrzędny cel pracy nauczycieli

Dążenie do wszechstronnego rozwoju uczniów oraz współdziałanie na rzecz tworzenia w ich świadomości zintegrowanego systemu wiedzy, umiejętności i postaw.

Planowanie i projektowanie pracy z uczniem mającym trudności w nauce

**Innowacyjny,
korzysta ze zdobytej
wiedzy**

**Szczęśliwy,
uśmiechnięty**

Kulturalny

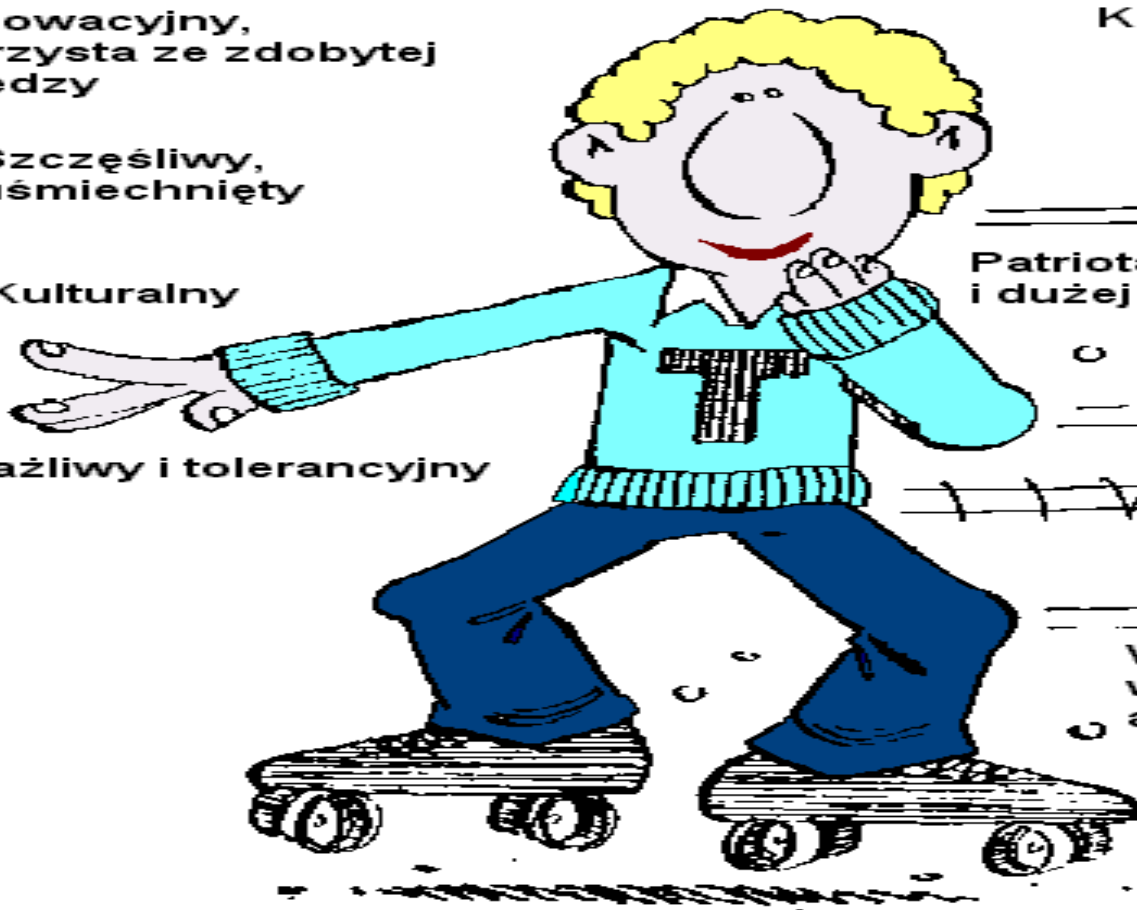
Wrażliwy i tolerancyjny

Kreatywny

Mądry

**Patriota, dumny z małej
i dużej ojczyzny**

**Wysportowany, bez
wad postawy, umie
aktywnie wypoczywać**

NASZ ABSOLWENT

Planowanie i projektowanie pracy z uczniem mającym trudności w nauce

Pojęcie programu

Program

- plan, rozkład, kalendarz, projekt (*działań, prac, zadań, celów itp.*);
- zarys treści i metod określonej dziedziny nauki;
- wyszczególnienie utworów i wykonawców spektaklu, widowiska, koncertu (...).

(W. Kopaliński: Słownik wyrazów obcych, WP, 1994)

Pojęcie programu

Program zakłada:

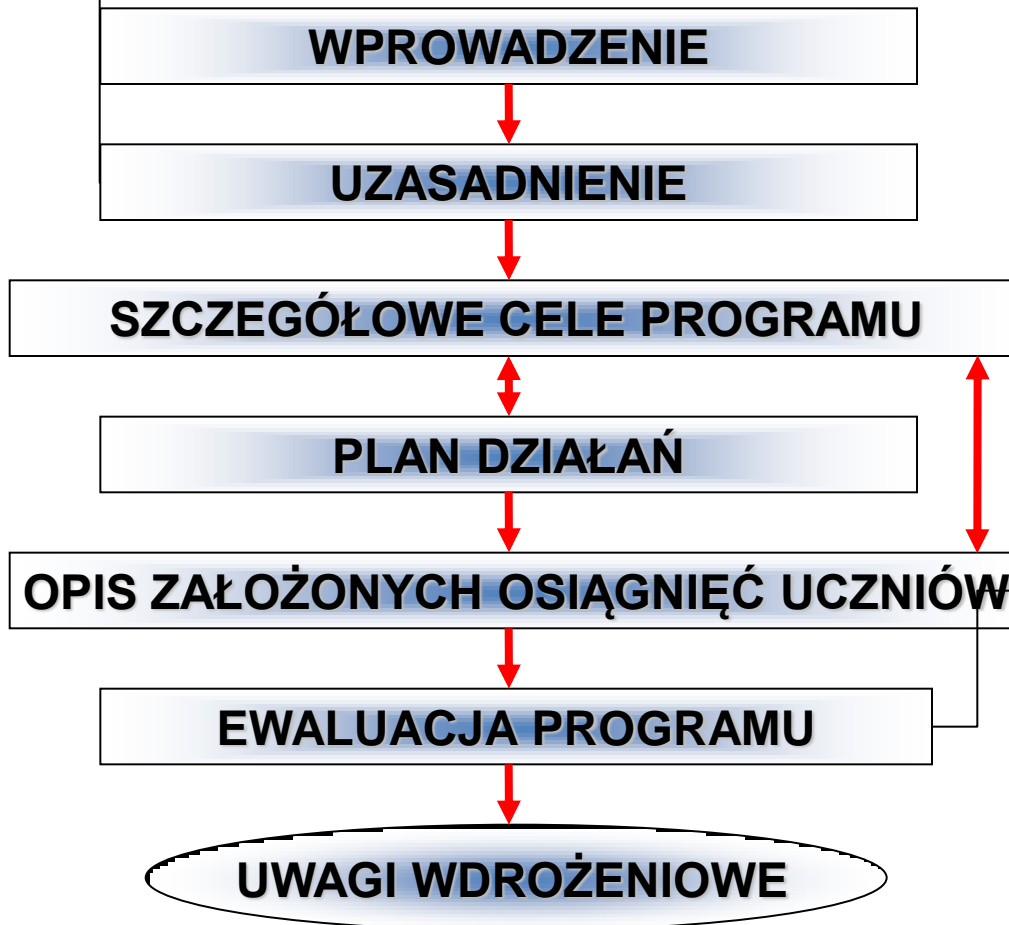
- cel;
- drogę do celu;
- środek realizacji tego celu.

Program to pewien plan działania, czyli dokument wskazujący strategię osiągnięcia założonych celów, a strategię włączają zazwyczaj to, co określamy drogą do celu i środkiem jego realizacji.

Planowanie i projektowanie pracy z uczniem mającym trudności w nauce

Proponowana struktura programu działań

Zasady konstruowania programu działań

- ❑ Upewnij się, że zrozumiałeś, jak uzasadnia się sens danego programu.
- ❑ Upewnij się, że rozumiesz cele programu i w jakim pozostają związku z wytycznymi krajowymi i lokalnymi.
- ❑ Ustal, czy wobec programu istnieją już specjalne oczekiwania, czy ustalono, kto będzie odbiorcą.
- ❑ Ustal składniki programu.
- ❑ Zbadaj, czy główne składniki programu i ich wzajemne powiązania są zgodne z celami i zadaniami programu, możliwościami uczniów, pobudzają zainteresowania uczniów, mają właściwe proporcje i są realne, zważywszy czas i możliwości materialne szkoły.
- ❑ Sprawdź, czy program można wykorzystać do zaplanowania procesu nauczania – uczenia się.
- ❑ Pokaż program doświadczonym kolegom lub przełożonym i ewentualnie wnieś poprawki.

Planowanie i projektowanie pracy z uczniem mającym trudności w nauce

PODSTAWA PROGRAMOWA KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO DLA SZKÓŁ PODSTAWOWYCH I GIMNAZJÓW

Nadrzędnym celem działań edukacyjnych szkoły jest wszechstronny rozwój ucznia. Edukacja szkolna polega na harmonijnej realizacji przez nauczycieli zadań w zakresie nauczania, kształcenia umiejętności i wychowania. Zadania te tworzą wzajemnie uzupełniające się i równoważne wymiary pracy każdego nauczyciela.

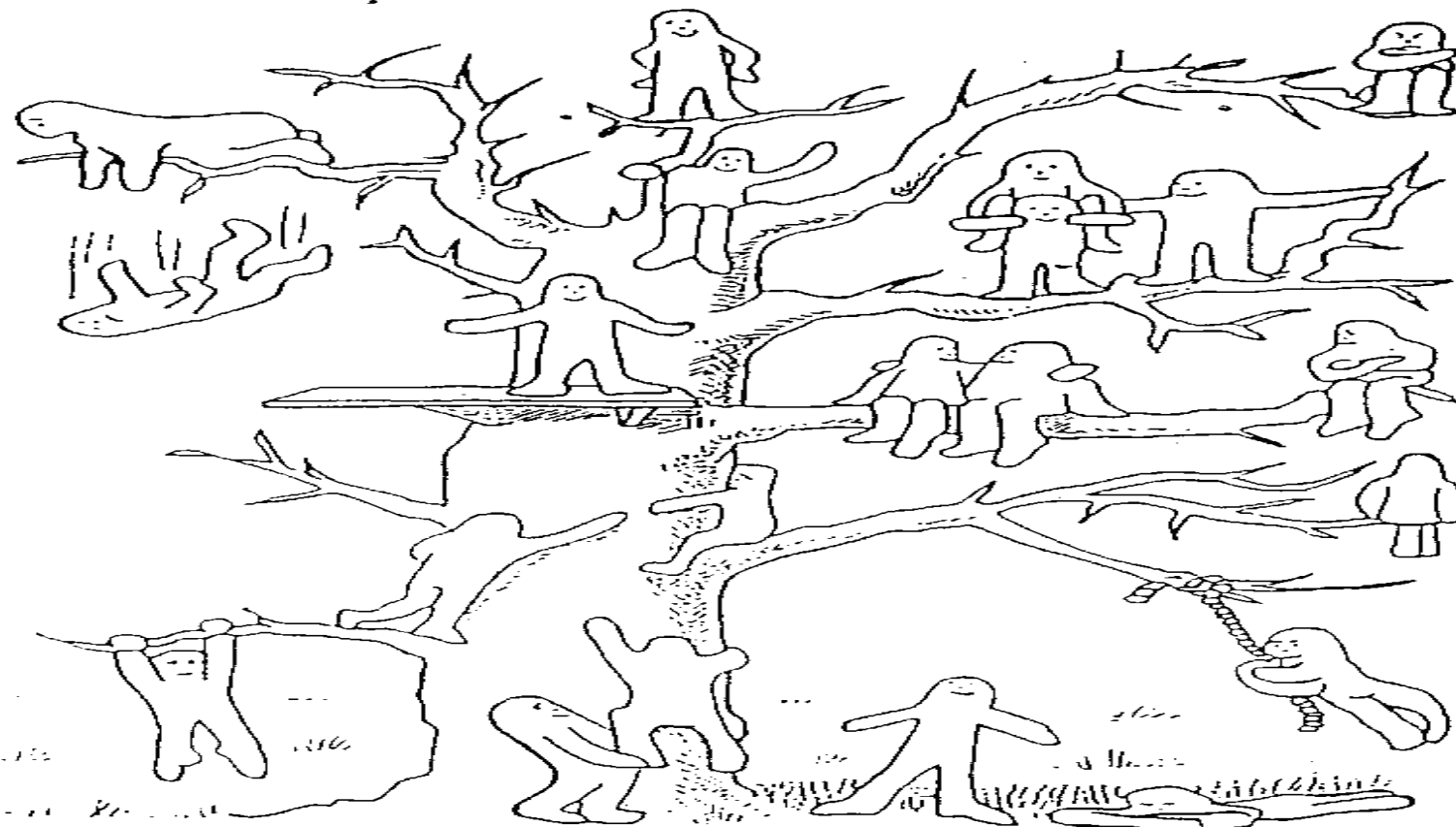
PODSTAWA PROGRAMOWA KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO DLA LICEÓW OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH, LICEÓW PROFILOWANYCH I TECHNIKÓW

Nadrzędnym celem pracy edukacyjnej każdego nauczyciela jest dążenie do wszechstronnego rozwoju ucznia. Konieczna jest harmonijna realizacja zadań w zakresie nauczania, kształcenia umiejętności i wychowania. Zadania te tworzą wzajemnie uzupełniające się i równoważne wymiary pracy każdego nauczyciela.

Planowanie i projektowanie pracy z uczniem mającym trudności w nauce

„Gdzie jesteśmy – realizacja programu pracy z uczniem z trudnościami w nauce”

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Planowanie i projektowanie pracy z uczniem mającym trudności w nauce

Planowanie i projektowanie pracy z uczniem mającym trudności w nauce

ZMIANA

EWALUACJA

JAKOŚĆ

*Szanowni
Państwo...
Jak się ma
ewaluacja do
diagnozy, diagnoza
do rozwoju No a
ten rozwój do mnie?*

DIAGNOZA

ROZWÓJ

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Planowanie i projektowanie pracy z uczniem mającym trudności w nauce

**„Żeby nauczyć Piotrusia czytać
nie wystarczy
znajomość liter.
Trzeba jeszcze znać Piotrusia.”**

Przykładowe wskaźniki jakości programu pracy

Program:

- uwzględnia realizację zdań szkoły, które wynikają z jej koncepcji rozwojowej;
- ma wyrazistą strukturę, wysoce czytelną dla nauczyciela (*spójność i logika treści*);
- możliwy do zrealizowania (*realność w odniesieniu do ogółu uczniów z trudnościami w nauce, etapu edukacyjnego, bazy dydaktycznej, jak również w odniesieniu do kompetencji nauczyciela*);

Planowanie i projektowanie pracy z uczniem mającym trudności w nauce

Przykładowe wskaźniki jakości programu

- elastyczny i otwarty: umożliwia korelację działań i włączanie do szkolnego systemu wspomagania, nauczyciel może realizować własne pomysły rozwiązań dydaktycznych i wychowawczych (*program zbyt szczegółowy ogranicza inicjatywę nauczyciela, jego kreatywność*);
- przydatny dydaktycznie; proponowane działania aktywizują uczniów i sprzyjają skuteczności dydaktycznej;
- atrakcyjny dla ucznia; proponowane działania wychodzą naprzeciw potrzebom uczniów i inspirują do zaangażowania się w proces uczenia się;
- zawiera czytelny opis założonych osiągnięć uczniów.

Planowanie i projektowanie pracy z uczniem mającym trudności w nauce

Przykładowe kryteria jakości programu pracy

- **zgodność** z podstawą programową kształcenia ogólnego;
- **zgodność** z wizją szkoły tzn. jej celami i zadaniami ogólnymi;
- **adekwatność** do możliwości ucznia w danym przedziale wiekowym;
- **realność** – możliwość realizacji z uwzględnieniem zasobów szkoły;
- **elastyczność** – modyfikowalność w określonych ramach czasowych;
- **użyteczność** - realizowanych działań w określonych sytuacjach dydaktycznych;
- **spójność** – korelacja działań;
- **efektywność** – możliwość osiągnięcia założonych celów edukacyjnych;

Planowanie i projektowanie pracy z uczniem mającym trudności w nauce

Planowanie i projektowanie pracy z uczniem mającym trudności w nauce w kontekście:

- 1.** Trudności a niepowodzeń szkolnych.
- 2.** Przyczyn trudności, niepowodzeń szkolnych i ich przejawów.
- 3.** Dojrzałości dziecka do uczenia się matematyki.
- 4.** Przyczyn i mechanizmów powstawania niepowodzeń w uczeniu się matematyki.
- 5.** Konsekwencji trudności i niepowodzeń.

Planowanie i projektowanie pracy z uczniem mającym trudności w nauce

Istota trudności i niepowodzeń dydaktycznych

- naturalne zjawisko towarzyszące każdej pracy;
- **czynnik stymulujący rozwój jednostki;**
- pojawiają się w procesie uczenia się;
- **poważna przeszkoda w nauce;**
- niepowodzenia szkolne są bezpośrednim wynikiem trudności w nauce;
- **gdyby tych trudności nie było, każdy uczeń czyniłby zadowalające postępy w nauce i nie byłoby żadnych podstaw do orzekania o jakichkolwiek niepowodzeniach;**
- o istnieniu trudności świadczą przede wszystkim rozbieżności między osiągnięciami uczniów a zakładanymi celami pedagogicznymi i wymaganiami szkoły.

Trudności a niepowodzenia szkolne

TRUDNOŚCI

M. Tyszkowa podaje za T. Tomaszewskim, iż najogólniej przyjmuje się, że trudność jest to przeszkoda piętrząca się przed człowiekiem w realizacji zadania (*w dążeniu do celu*). Napotkanie jej zaznacza się w zachowaniu jako „utknięcie”, zatrzymanie się osoby działającej w posuwaniu się naprzód. Towarzyszy temu subiektywne odczuwanie oporu sytuacji zewnętrznej (zadania) oraz dołączają się specyficzne reakcje emocjonalne (np. wzrost mobilizacji) i zmiany w strukturze czynności.

Trudność powstaje zawsze w określonych sytuacjach, które nazywamy sytuacjami trudnymi. W. Okoń pisze, iż jest to sytuacja, w której występuje zachwianie równowagi między potrzebami i zadaniami jednostki a sposobami i warunkami ich realizacji.

Trudności a niepowodzenia szkolne

CO WYRÓZNIĄ SYTUACJE TRUDNE:

- zawierają one jakiś czynnik (lub szereg czynników) powodujący przeciążenie systemu regulacji, który zmusza osobnika do nowej koordynacji w celu osiągnięcia stanu umożliwiającego kontynuowanie czynności ukierunkowanej na realizację dążenia..." (Tyszkowa)

np. uczeń odpowiadający przy tablicy, spotykając się z negatywną reakcją nauczyciela na swoją odpowiedź – musi dla utrzymania właściwego kierunku swej aktywności umysłowej dokonać

wysiłku ponownej koordynacji psychicznego systemu regulacji zachowania, a gdy w wykonaniu napotka trudność (przeszkodę) musi szukać sposobu jej przezwyciężenia.

- przez „Sytuację trudną” pisze (Tyszkowa 1986:21) możemy rozumieć taki *układ zadań (celów), warunków działania i możliwości działającego przedmiotu, w jakim naruszona została równowaga między tymi elementami w stopniu wymagającym nowej koordynacji, co powoduje przeciążenie systemu regulacji i emocje ujemne. W konsekwencji trwania tego stanu pojawiają się zmiany w zachowaniu jednostki, m.in. reorganizacja lub dezorganizacja ukierunkowanej na ten cel czynności.*

Trudności a niepowodzenia szkolne

TRUDNOŚCI

- są stanem psychicznym człowieka, w którym odbija się określona sytuacja zewnętrzna lub wewnętrzna, zatrzymując go w realizacji dążenia;
- w wyniku trudności człowiek albo szuka nowych rozwiązań, albo jak to częściej bywa powstrzymuje się od wykonania działania;
- o trudności stanowi więc rozbieżność między oczekiwaniami pedagoga a osiągnięciami ucznia-wychowanka (*Włodarski 1998:303*).

Trudności a niepowodzenia szkolne

TRUDNOŚCI

- trudności w uczeniu się mogą ujawnić się w braku przyswajania wiadomości i umiejętności, kształtowaniu jego wiedzy, korzystaniu z niej oraz w rozwoju osobowości;
- najczęściej spotykane przejawy trudności wiążą się z nienadążaniem w osiągnięciach szkolnych;
- trudności mogą być tylko przejściowe, bądź trwałe, wybiórcze lub uogólnione;
- w przypadku trudności trwających dłużej powstają luki w wiadomościach i umiejętnościach;
- często uniemożliwiają dalsze realizowanie programu, w związku z czym trudności pogłębiają się bowiem poziom funkcjonowania ucznia ulega obniżeniu;
- dynamika trudności jest bardzo duża, nie zlikwidowana w porę trudność zwykle szybko się nasila.

Trudności a niepowodzenia szkolne

NIEPOWODZENIA

- mówiąc o niepowodzeniach szkolnych lub niepowodzeniach dzieci w nauce szkolnej, będziemy mieli na myśli **sytuacje, w których występują wyraźne rozbieżności między wymaganiami wychowawczymi i dydaktycznymi szkoły a zachowaniem uczniów oraz uzyskiwanymi przez nich wynikami nauczania. Zakładamy przy tym, że wymagania szkoły są zgodne z uznawanymi przez społeczeństwo celami wychowania oraz adekwatne w stosunku do obowiązujących programów. (Kupisiewicz 2000:253)**

- stan, w jakim znalazło się dziecko na skutek niespełnienia wymagań szkoły.”
(Konopnicki 1966:14)

- proces trwający dłużej lub krócej, zaczynający się w momencie dla nikogo nie znanym, ale na pewno przełomowym dla dziecka. W toku tego procesu obserwujemy z jednej strony braki w umiejętnościach i wiadomościach, z drugiej zmiany w zachowaniu się dziecka.

Planowanie i projektowanie pracy z uczniem mającym trudności w nauce

Trudności a niepowodzenia szkolne

NIEPOWODZENIA wg Wincentego Okonia

- **niepowodzenia jawne** - braki w wiadomościach i umiejętnościach ucznia zostały przez szkołę dostrzeżone, (Błanik „Życie szkoły” 1/99:11)\

- **niepowodzenia ukryte** szkoła o brakach tych nie wie lub też z rozmaitych powodów nie znajdują one wyrazu w złych ocenach, które uczeń otrzymuje. Prowadzą zazwyczaj do niepowodzeń jawnych.

Najczęściej pierwszym wyraźnym sygnałem niepowodzeń szkolnych są oceny niedostateczne, ale świadczą one o już zaawansowanym stopniu tego zjawiska.

Trudności a niepowodzenia szkolne

FAZY ROZWOJU NIPOWODZEŃ

-Faza pierwsza – w początkowej fazie niepowodzeń szkolnych pojawiają się pierwsze, niedostrzegalne jeszcze przez nikogo, braki w wiadomościach. Pojawiają się pierwsze symptomy **niezadowolenia ze szkoły**.

-Faza druga - zaawansowane braki w wiadomościach, chociaż dziecko wciąż uchodzi za dobrego ucznia. Braków na tym etapie rozwoju niepowodzenia jest już tak dużo, że nawet przy najlepszej woli dziecko nie może korzystać w normalny sposób z nauki szkolnej. Fazę tę nazywamy **fazą opóźnienia programowego**.

-Faza trzecia – charakteryzuje się **sporadycznym występowaniem ocen niedostatecznych**. Pojawiają się konsekwencje psychologiczne.

-Faza czwarta – kiedy dochodzi do **drugoroczności**, wtedy też stwierdza się oficjalne niepowodzenia ucznia w nauce.

Planowanie i projektowanie pracy z uczniem mającym trudności w nauce

Trudności a niepowodzenia szkolne

Różnorodne przyczyny trudności, niepowodzeń szkolnych i ich przejawy

-przyczyny trudności w uczeniu się mogą być różne. Większość badaczy, wśród nich także Czesław Kupisiewicz, wyodrębnia trzy zasadnicze grupy przyczyn trudności i niepowodzeń uczniów w nauce, są to:

- a) czynniki społeczno-ekonomiczne,
- b) czynniki biopsychiczne,
- c) czynniki pedagogiczne.

Planowanie i projektowanie pracy z uczniem mającym trudności w nauce

Trudności a niepowodzenia szkolne

Różnorodne przyczyny trudności, niepowodzeń szkolnych i ich przejawy

Czynniki społeczno- ekonomiczne

- ➔ **środowisko, w którym rozwija się dziecko;**
- ➔ **sytuacja materialna rodziców;**
- ➔ **właściwa atmosfera w domu;**
- ➔ **wartości uznawane w rodzinie;**
- ➔ **zaspokajanie potrzeb dziecka;**
- ➔ **cały wiek przedszkolny (prawidłowy, harmonijny, wszechstronny rozwój psychofizyczny oraz właściwe oddziaływanie wychowawcze),**
- ➔ ***dotychczasowa edukacja na etapach poprzedzających aktualne kształcenie.***

Planowanie i projektowanie pracy z uczniem mającym trudności w nauce

Trudności a niepowodzenia szkolne

Różnorodne przyczyny trudności, niepowodzeń szkolnych i ich przejawy

Czynniki biopsychiczne

- **zły stan zdrowia;**
- **zaburzenia w czynnościach poszczególnych układów i narządów wywierających wpływ na rozwój psychiczny dziecka;**
- **deficyty intelektualne i nieharmonijny rozwój funkcji psychicznych, inteligencja niższa niż przeciętna;**
- **długotrwałe choroby powodujące, że dziecko opuszcza lekcje i przez to ma wiele braków w wiadomościach.**

Planowanie i projektowanie pracy z uczniem mającym trudności w nauce

Trudności a niepowodzenia szkolne

Różnorodne przyczyny trudności, niepowodzeń szkolnych i ich przejawy

Niepowodzenia szkolne związane z czynnikami biopsychicznymi

Niski poziom inteligencji

Dzieci o niższej niż przeciętna inteligencji stanowią ok. 14% populacji. Są to:

1. Dzieci zaniedbane pedagogicznie, które uzyskują niskie wyniki wskutek braku stymulowania rozwoju.
2. Dzieci z deficytami parcjalnymi niektórych funkcji, np. percepcji wzrokowej, słuchowej czy ogólnej inteligencji. Zaburzenia te obniżają globalny wynik w testach inteligencji.
3. Dzieci o powolnym, choć poprawnym przebiegu procesów intelektualnych. Dzieci te wolniej spostrzegają, uczą się i rozwiązują różne problemy, lecz uzyskują poprawne wyniki.
4. Dzieci upośledzone w stopniu lekkim, które uzyskują wyższe ilorazy inteligencji wskutek silnego stymulowania ich rozwoju umysłowego przez środowisko. Nie radzą sobie one z zadaniami wymagającymi samodzielnego rozwiązywania.
5. Dzieci o niższym niż przeciętnym poziomie funkcjonowania intelektualnego (w zakresie wszystkich procesów poznawczych) i społecznego.

Planowanie i projektowanie pracy z uczniem mającym trudności w nauce

Trudności a niepowodzenia szkolne

Różnorodne przyczyny trudności, niepowodzeń szkolnych i ich przejawy

Niepowodzenia szkolne związane z czynnikami pedagogicznymi

➔ **zbyt sztywny system nauczania, utrudniający indywidualizację pracy dydaktyczno-wychowawczej i uniemożliwiający w wielu przypadkach łączenie nauki szkolnej z aktualnymi potrzebami dziecka. (Łuczak 2000:36)**

- **przeładowanie programów nauczania,**
- **werbalizm nauczania,**
- **niedostateczne przygotowanie zawodowe nauczycieli,**
- **brak indywidualizacji nauczania oraz nie wyrównany start dzieci.**

Trudności a niepowodzenia szkolne

Różnorodne przyczyny trudności, niepowodzeń szkolnych i ich przejawy

Niepowodzenia szkolne związane z czynnikami pedagogicznymi

Nie respektowanie zasady powolnego stopniowania zadań

- niewłaściwie ułożone programy nauczania np. duże różnice między poszczególnymi etapami kształcenia mogą powodować różne trudności;
- nieprzestrzeganie zasady stopniowania trudności w codziennym postępowaniu dydaktycznym;
- bardzo często zdarza się, że w toku realizacji programu nauczyciel wprowadza modyfikacje polegające na tym, że pewnym zagadnieniom poświęca dużo uwagi gdy obserwuje postępy uczniów, a inne partie materiału omawia w sposób przyspieszony lub co gorsze w ogóle je pomija zakładając, że uczniowie są zdolni do samodzielnego wykonywania zadań.

Planowanie i projektowanie pracy z uczniem mającym trudności w nauce

Trudności a niepowodzenia szkolne

Różnorodne przyczyny trudności, niepowodzeń szkolnych i ich przejawy

Niepowodzenia szkolne związane z czynnikami pedagogicznymi

Przeciążenie uczniów

- przeciążenie uczniów nadmiarem zajęć związanych z realizowaniem programu szkolnego;
- zbyt długi czas przeznaczony na uczenie się;
- niewłaściwy rozkład zajęć;
- zbyt duża liczebność klas;

Zła praca nauczyciela

- nieprawidłowość w organizacji pracy na lekcjach,
- stosowanie niewłaściwych metod nauczania,
- nieodpowiednie formy pracy,
- słabe powiązanie wiedzy z praktyką,
- niesystematyczna kontrola i ocena przyswojonych wiadomości i umiejętności,
- słaba znajomość uczniów,
- brak należytej opieki nad uczniami mającymi trudności w nauce,
- niewłaściwa atmosfera na lekcji i osobowość nauczyciela.

Planowanie i projektowanie pracy z uczniem mającym trudności w nauce

Trudności a niepowodzenia szkolne

Różnorodne przyczyny trudności, niepowodzeń szkolnych i ich przejawy

Konsekwencje powstałych trudności i niepowodzeń

Naszym zadaniem jest w porę szybko dostrzec trudności i próbować z nimi walczyć. Zbyt późne wykrywanie nieprawidłowości w uczeniu się matematyki utrudnia i bardzo komplikuje zakres czynności naprawczych, gdyż wtedy muszą one obejmować nie tylko rekonstrukcję wiadomości i umiejętności matematycznych dziecka lecz także korektę zaburzeń rozwoju struktur poznawczych i emocjonalnych osobowości dziecka. Zdarza się, że na program naprawczy jest już za późno.

Planowanie i projektowanie pracy z uczniem mającym trudności w nauce

Trudności a niepowodzenia szkolne

Różnorodne przyczyny trudności, niepowodzeń szkolnych i ich przejawy

Niepowodzenia szkolne związane z czynnikami pedagogicznymi

- dłużej trwające niepowodzenia w uczeniu się matematyki powodują kształtowanie się obniżonej samooceny, postawy lękowej oraz zaburzenia motywacji;
- pasma przeżytych przez dziecko niepowodzeń może przerwać jedynie sukces czyli powodzenie w rozwiązywaniu zadania na lekcji matematyki i uznanie nauczyciela;
- nasilające się trudności prowadzą do frustracji, zniechęcenia, różnych zaburzeń w zachowaniu, niekiedy tak znacznych, że ich konsekwencją staje się społeczne nieprzystosowanie;
- znaczna część uczniów powtarza klasy;
- duża liczba osób nie kończy w przewidzianym terminie obowiązującej dla wszystkich szkoły, są również i tacy, którzy w ogóle szkoły nie kończą.

Trudności a niepowodzenia szkolne

Podsumowanie

- trudności i niepowodzenia pojawiają się w każdej działalności człowieka;
- trudności są naturalnym zjawiskiem towarzyszącym każdej pracy, stymulującym rozwój jednostki;
- pojawiają się one także w procesie uczenia;
- bezpośrednim wynikiem trudności w nauce są niepowodzenia szkolne;
- o niepowodzeniach szkolnych mówi się w przypadku wyraźnych rozbieżności między wymaganiami szkoły, a wynikami uzyskiwanymi przez ucznia;
- trudności nie pojawiają się u dzieci nagle; początkowo są niezauważalne przez dorosłych, a w późniejszym etapie nauki przekształcają się w niepowodzenia trudne do wyeliminowania ze względu na ich rozległy charakter;
- przyczyny niepowodzeń szkolnych są na ogół różnorodne i złożone. Składają się na nie czynniki względnie zależne od dzieci; jak niechętny stosunek do nauki, nieodpowiednie zachowanie się w szkole oraz czynniki względnie niezależne od uczniów, jak: zła atmosfera wychowawcza w rodzinie, długotrwała choroba, niedostatki w dydaktyczno-wychowawczej pracy szkoły.

Trudności a niepowodzenia szkolne

Różnorodne przyczyny trudności, niepowodzeń szkolnych i ich przejawy

Podsumowanie

- uczenie się matematyki opiera się na procesach psychicznych, które występują u każdego mieszczącego się w kategoriach normy dziecka;
- różne niepowodzenia i trudności jakie dziecko przeżywa w zakresie uczenia się matematyki są spowodowane opóźnieniem w rozwoju operacyjnego rozumowania na poziomie konkretnym, dojrzewania emocjonalnego, sprawności manualnej, precyzji spostrzegania, koordynacji wzrokowo-ruchowej oraz wadliwego oddziaływania środowiska wychowawczego, a przede wszystkim rodziny i szkoły;
- jeżeli opóźnienia te zostaną w miarę szybko dostrzeżone to można je wyrównać za pomocą różnych specjalistycznych metod wyrównawczych;

J. Piaget twierdzi, że:

„Każdy normalny uczeń jest zdolny do poprawnego rozumowania matematycznego, jeżeli odwołamy się do jego aktywności i jeżeli uda nam się usunąć zaburzenia emocjonalne, które często wywołują uczucie niższości na lekcjach z tej właśnie dziedziny”.

Podsumowanie

Ocena pracy ucznia mającego trudności

Kontrola – sprawdzenie osiągnięć ucznia i jego ocenianie jest częścią składową pracy dydaktyczno-wychowawczej każdego nauczyciela. Aby kontrola mogła spełniać określone cele powinna ją cechować:

obiektywność
trafność
rzetelność
sprawność

- kontrola (*ocenianie*) nie może kończyć się ujawnianiem braków lecz powinna zmierzać do ich usunięcia;
- powinna doprowadzić ucznia do przekonania, że „coś umie”, a nie, że „nic nie umie” (*co prowadzi do załamania, obniżenia aktywności ucznia*);
- w rodzinach dziecko często oceniane jest przez pryzmat ocen, uczy się więc dla ocen, z powodu lęku przed karą, dla nagrody, a nie np.: dla radości ze zdobywania wiedzy, czynienia postępów.

Podsumowanie

Ocena pracy ucznia mającego trudności

w stosunku do ucznia z trudnościami należy:

-stosować zachętę – bo ocena pozytywna, pochwała, motywuje do działania, aktywności ucznia, a ocena negatywna, często osłabia motywację do nauki;

-dostosować wymagania do możliwości ucznia, nie „przeciążać” go pracą (*forma pracy na lekcjach – zróżnicowana*);

-ocenie powinno podlegać to wszystko, co uczeń potrafił dokonać, mimo obiektywnie trudnej sytuacji wyjściowej pracować dodatkowo na zespołach wyrównawczych, korekcyjnych i w ramach pomocy koleżeńskiej.

Podsumowanie

- motywacja człowieka oparta jest na jego przekonaniach na temat swojej wartości i zdolności;
- człowiek wyrabia w sobie oczekiwanie sukcesu lub klęski i rozwija w sobie pozytywne lub negatywne uczucia na temat uczenia się na podstawie posiadanych przeświadczeń;
- czynniki wewnętrzne (*przeświadczenia, oczekiwania, cele*) oraz czynniki zewnętrzne (*nagrody, aproba, wsparcie innych*) odgrywają ważną rolę w określeniu istoty motywacji oraz pracy nad jej wzmocnieniem;
- uczniowie, stosując myślenie na wyższym poziomie, są w stanie zrozumieć relację między własnym systemem przekonań, a naturalną tendencją do automotywacji;
- ludzie często zapominają, że sami tworzą myśli i konstruują własny obraz rzeczywistości;
- wewnętrzna motywacja do nauki jest ważnym wyznacznikiem zdrowia psychicznego.

Podsumowanie

Nauczyciele, którzy potrafią wyzwolić wewnętrzną motywację uczniów, charakteryzują się następującymi cechami:

- znają potrzeby każdego ucznia;
- są zainteresowani rozwojem każdego ucznia;
- dodają odwagi;
- są ciepli emocjonalnie;
- widzą możliwość osiągnięcia sukcesu przez każdego ucznia;
- odnoszą się z szacunkiem do starań i wkładu pracy każdego ucznia;

Praca nauczycieli z uczniem mającym trudności w uczeniu się: Podsumowanie

- Szukanie przyczyn trudności dydaktycznych czy wychowawczych i przeszkód o charakterze biologicznym (*przewlekłe choroby, słaby stan zdrowia, różnego rodzaju wady, nadmierna pobudliwość, nerwowość*).
- Wyłonienie możliwie wcześnie uczniów, którzy mają poważne luki w wiadomościach oraz słabe opanowanie technik pracy umysłowej.
- Działalność wychowawcza ułatwiająca nowym uczniom wejście do nowego środowiska i pomoc w trudnościach adaptacyjnych.
- Analiza kłopotów życiowych i szkolnych, które są udziałem poszczególnych uczniów i znalezienie przyczyn warunkujących te trudności.
- Okazywanie pomocy moralnej uczniom, którzy uświadamiają sobie złożoność wielu problemów życiowych, uczniom zagubionych.
- Znajomość ucznia na tle jego warunków środowiskowych.
- Wpływ na czas wolny uczniów i jego bardziej racjonalną organizację (*udostępnienie boiska szkolnego, sali gimnastycznej, organizowanie imprez, rozrywek sportowych*).
- Wywiadówka jako spotkanie zbliżające szkołę i dom rodzinny ucznia, konsultacje indywidualne i grupowe.
- Stworzenie wachlarza możliwości przyspieszających krystalizację indywidualnych zainteresowań i samookreślenie uczniów pod tym względem (*kółka przedmiotowe, techniczne, artystyczne*).

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Planowanie i projektowanie pracy z uczniem mającym trudności w nauce

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

mgr Agata Szabała – Walczuk